

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อศึกษากลยุทธ์การพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน มีวิธีการวิจัย ประกอบไปด้วย ประชากรและตัวอย่างข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลรอบแนวคิดของการวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูล และการอภิปรายผลมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ประชากรและตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดประชากรของการศึกษาโดยกำหนดชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งสิ้น 25 อำเภอ

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดตัวอย่าง

ตัวอย่างคือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีความสนใจและมีความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการการพัฒนากลยุทธ์การเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน จังหวัดเชียงใหม่จำนวน 2 กลุ่ม ของอำเภอสันกำแพง จ.เชียงใหม่ ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 รายชื่อกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของจังหวัดเชียงใหม่ที่มีความสนใจในการพัฒนากลยุทธ์เพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถการบริหารจัดการ

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน
1	สันกำแพง	ห้วยทราย	ข้าวกล้องงอกคนเมือง
2	สันกำแพง	ห้วยทราย	ส.มรดก ส.มรดกไทย

ที่มา: จากการวิจัย

3.2 ข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ประเภทของข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสำรวจ สอบถามและสัมภาษณ์ตัวอย่างจำนวน 2 ชุมชน ของอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

2) ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน

3) เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบประเมินศักยภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ โดยการประเมินศักยภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับคือ

ระดับ 5	หมายถึง	ระดับศักยภาพมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	ระดับศักยภาพมาก
ระดับ 3	หมายถึง	ระดับศักยภาพปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	ระดับศักยภาพน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	ระดับศักยภาพน้อยที่สุด

ในการประเมินศักยภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนประกอบไปด้วยการบริหารจัดการการผลิต การบริหารจัดการการเงิน การบริหารจัดการการตลาด และการบริหารจัดการองค์กร โดยมีคำถามเกี่ยวกับการประเมินศักยภาพการบริหารจัดการในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

3.1) การบริหารจัดการองค์กร

(1) สามารถจัดแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของพนักงานให้ตรงกับความรู้และความสามารถ

(2) สามารถจัดแบ่งงานให้มีปริมาณเหมาะสมกับจำนวนพนักงาน

(3) สามารถในการติดต่อสื่อสารและประสานงาน

3.2) การบริหารจัดการตลาด

(1) สามารถในการพัฒนาปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค

(2) สามารถในการประสานเชื่อมโยงกับเครือข่ายของผู้ประกอบการสินค้าและบริการที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกัน

(3) มีช่องทางการจำหน่ายสินค้าที่มีความหลากหลาย

(4) ความสามารถในการประชาสัมพันธ์และจำหน่ายสินค้าผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์

(5) ความสามารถในการต่อยอดและเพิ่มมูลค่าในสินค้าและบริการ

3.3) การบริหารจัดการบัญชีและการเงิน

(1) ความสามารถในการจัดทำบัญชี

(2) ความสามารถในการคิดต้นทุนและผลตอบแทน

(3) ความสามารถในการนำกำไรมาต่อยอดให้เกิดประโยชน์แก่กิจการ

(4) ความสามารถในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน

3.4) การบริหารทรัพยากรมนุษย์

(1) ความสามารถในการจูงใจพนักงานให้ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

(2) ความสามารถในการสรรหาและคัดเลือกพนักงาน

(3) โอกาสในการพัฒนาความรู้และความสามารถในการประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ

งานที่ปฏิบัติ

(4) ความสามารถในการมีปฏิสัมพันธ์กับคนในองค์กร

(5) ความสามารถในการเจรจาต่อรองกับลูกค้า

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจะทำการวิเคราะห์

3.3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมินศักยภาพการบริหารจัดการด้านการผลิต การตลาด การเงินและองค์กรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยการหาข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาด้วยค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย โดยการประเมินศักยภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

3.3.2 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ กรณีที่ข้อมูลมีลักษณะข้อความ การบรรยาย ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เกิดจากการสัมภาษณ์ สอบถาม สังเกต และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ในการวิเคราะห์ผลจากการสัมภาษณ์ สอบถาม สังเกต และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมายต่างๆ ที่เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพมาประมวล เพื่อยืนยันหรือเสริมข้อมูลเชิงปริมาณให้มีความสมบูรณ์เพิ่มขึ้น

3.3.3 การอภิปรายผลข้อมูล

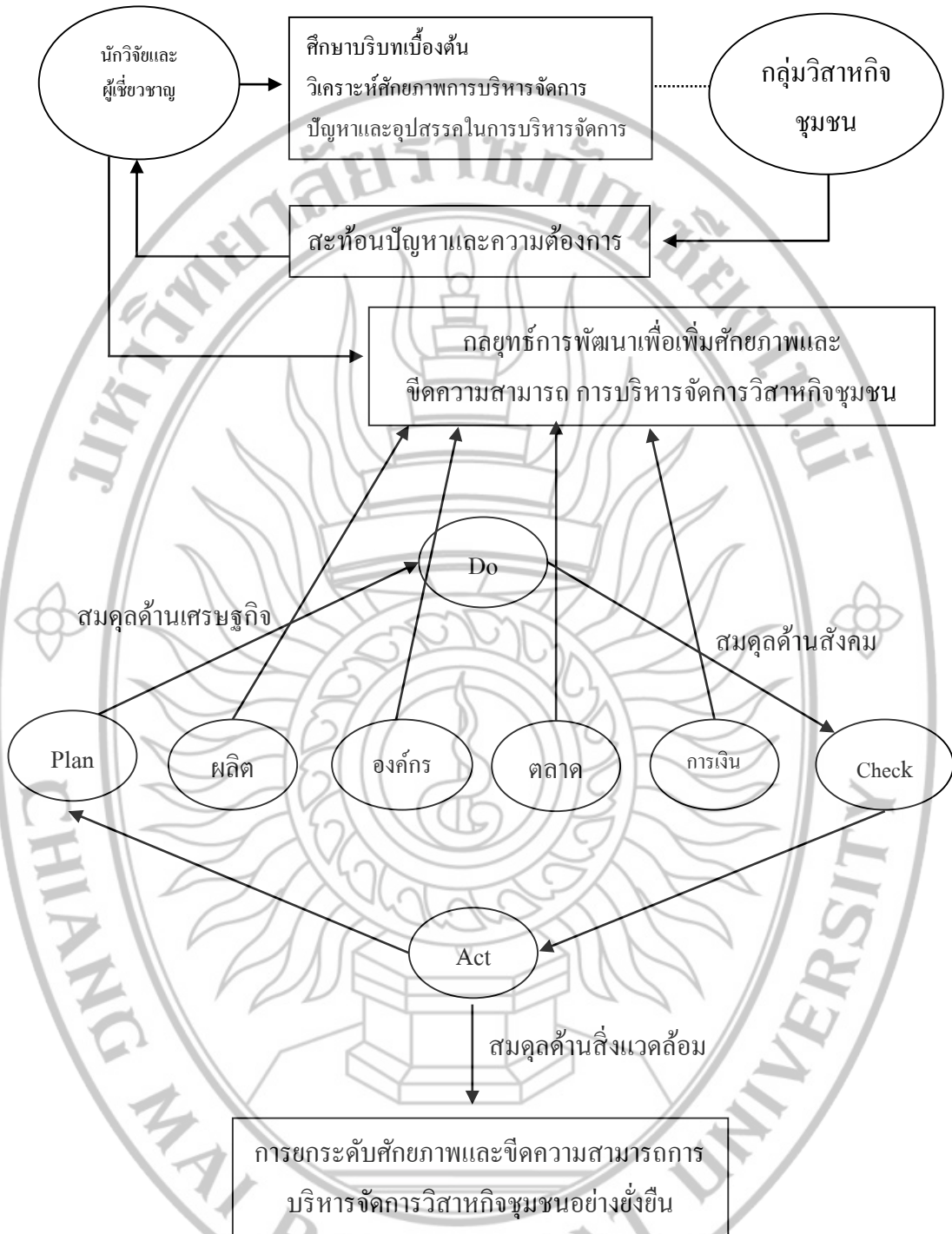
การอภิปรายข้อมูลตามกรอบแนวคิดการวิจัย โดยใช้แนวคิด ดังต่อไปนี้

1) การวิเคราะห์ศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนมาอภิปรายผลการเปรียบเทียบกับ การวิเคราะห์ SWOT โดยพิจารณาจาก ปัจจัยภายใน ได้แก่ การบริหารจัดการด้านการผลิต การตลาด องค์กรและการเงิน และปัจจัยภายนอก ได้แก่ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การได้รับการสนับสนุน จากหน่วยงานต่าง ๆ ภายนอกองค์กร

2) การอภิปรายแนวทางการยกระดับและเพิ่มขีดความสามารถการบริหาร จัดการโดยประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน ทำการประมวลผลการวิเคราะห์ SWOT และระบุประเด็นที่จะนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์

3.4 กรอบแนวคิดของการวิจัย

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถด้านการบริหาร จัดการวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืนมีกรอบแนวคิดของการวิจัยดังภาพที่ 3.1 และมี แผนงานวิจัยดังภาพที่ 3.2 ดังนี้

ภาพที่ 3.1 แสดงกรอบแนวคิด โครงการวิจัย กลยุทธ์การพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพ และขีดความสามารถการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน

จากภาพที่ 3.1 แสดงกรอบแนวคิดโครงการวิจัย กลยุทธ์การพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ อย่างยั่งยืน ให้ประสบความสำเร็จโดยอาศัยการแลกเปลี่ยนร่วมกันระหว่างนักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญ ตลอดจนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ โดยการวิเคราะห์ศักยภาพการบริหารจัดการ ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการ ความต้องการในการพัฒนาตนเองของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถการบริหารจัดการอันประกอบไปด้วย การบริหารจัดการองค์กร การบริหารจัดการผลิต การบริหารจัดการตลาด การบริหารจัดการการเงินและบัญชี มีการกำหนดกลยุทธ์การพัฒนาให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทและความต้องการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ผ่านกระบวนการ PDCA คือ การวางแผน การตรวจสอบการดำเนินงาน และการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้ดีขึ้นจนสามารถยกระดับศักยภาพและขีดความสามารถการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเชียงใหม่กล่าวคือการมีการบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดความสมดุลด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอันจะช่วยทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอยู่รอดได้อย่างยั่งยืน

สำหรับการวิจัย กลยุทธ์การพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถด้านการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเชียงใหม่อย่างยั่งยืนมีแผนการวิจัยแสดงดังภาพที่ 3.2

ภาพที่ 3.2 แผนงานวิจัยกลยุทธ์การพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพ
และขีดความสามารถการบริหารจัดการของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดเชียงใหม่

จากภาพที่ 3.2 ขั้นตอนของแผนการดำเนินงานวิจัย สามารถอธิบายได้ดังนี้

- (1) นักวิจัยร่วมกับผู้เชี่ยวชาญร่วมกันวางแผนโครงการวิจัย
- (2) ประชุมเชิงปฏิบัติการชี้แจงกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเชียงใหม่จาก 25 อำเภอ ของจังหวัดเชียงใหม่
- (3) คัดเลือกตัวอย่างกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจาก 20 อำเภอ ของจังหวัดเชียงใหม่
- (4) คัดเลือกตัวอย่างกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจาก 25 อำเภอของจังหวัดเชียงใหม่ที่มีความสนใจเข้าร่วมโครงการพัฒนาฯ
- (5) วิเคราะห์ศักยภาพและขีดความสามารถการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ด้านการบริหารจัดการด้านการผลิต การบริหารจัดการด้านการตลาด การบริหารจัดการด้านการเงินและการบริหารจัดการด้านองค์กร
- (6) สรุปแนวทางการพัฒนา การฝึกอบรม กลยุทธ์การพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเชียงใหม่
- (7) การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเชียงใหม่อย่างยั่งยืน
- (8) การติดตามและประเมินผลโดยนักวิจัยร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารจัดการการยกระดับศักยภาพและขีดความสามารถการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนจังหวัดเชียงใหม่อย่างยั่งยืน